

# Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelma 2022–2027

## Toimenpiteiden seuranta 2025

### Sisällys

|                                                       |    |
|-------------------------------------------------------|----|
| Yleisiä vesiensuojelun toimenpiteitä .....            | 1  |
| Pohjavedet.....                                       | 1  |
| Jätevedet .....                                       | 1  |
| Maatalous .....                                       | 2  |
| Metsätalous .....                                     | 3  |
| Hulevedet.....                                        | 3  |
| Ilmastonmuutokseen varautuminen.....                  | 4  |
| Kaavoitus .....                                       | 5  |
| Vedenotto .....                                       | 6  |
| Vesistökunnostus- ja hoitotoimenpiteet .....          | 6  |
| Järvi- ja rannikkovesikunnostukset.....               | 6  |
| Virtavesikunnostukset.....                            | 7  |
| Vesistökohtaiset toimenpiteet.....                    | 8  |
| Mankinjoen vesistö .....                              | 8  |
| Espoonjoen vesistö .....                              | 9  |
| Vantaanjoen vesistö .....                             | 10 |
| Finnobäckenin vesistö .....                           | 10 |
| Monikonpuron vesistö .....                            | 11 |
| Gräsanojan vesistö.....                               | 11 |
| Soukanojan vesistö .....                              | 11 |
| Rannikkovedet.....                                    | 12 |
| Tutkimus ja toimenpiteiden vaikutusten seuranta ..... | 13 |
| Viestintä ja neuvonta.....                            | 13 |

## Yleisiä vesiensuojelun toimenpiteitä

### Pohjavedet

Taulukko 1. Toimenpiteet pohjavesien suojelemiseksi.

| Toimenpide                                                                                                                                                                                          | Toimenpiteen tilanne                                                                                        | Vastuutahot                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| Asukasviestintä pohjavedestä                                                                                                                                                                        | Valmis, viestitään tarvittaessa                                                                             | Ympäristönsuojelu                                                     |
| Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttaminen ja toteutumisen seuranta soveltuvin osin                                                                            | Jatkuvaa                                                                                                    | Ympäristönsuojelu                                                     |
| Vanhojen pylväsmuuntamoiden korvaaminen puistomuuntamoilla ja keräysaltailla                                                                                                                        | Jatkuvaa                                                                                                    | Caruna Oy                                                             |
| Varavedenottoalueilla (Brinkinmäki, Lahnus, Metsämaa ja Puolarmetsä) selvitetään mahdollisuutta vähentää tai korvata tiesuolausta kaupungin omistamilla kaduilla ja valtion hallinnoimilla väylillä | Alustavia keskusteluja käyty ja selvitys käynnistynyt vuonna 2023. Ei edistynyt sitten vuoden 2023 jälkeen. | Ympäristönsuojelu, Kaupunkitekniikan keskus, ELY-keskus, Väylävirasto |

### Jätevedet

Taulukko 2. Toimenpiteet jätevesien hallinnan tehostamiseksi.

| Toimenpide                                                                                                | Toimenpiteen tilanne                                                                                                                                                                                                                                                 | Vastuutahot       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| Viemäriverkostoon liittymättömien kiinteistöjen paikantaminen ja liittymiseen velvoittamisen tehostaminen | Asukasvalituksien yhteydessä selvinneille liittymättömille kiinteistöille lähetettiin liittymiskehotukset 3 kpl. Aiempien kehotettujen kiinteistöjen 12 kpl tilanne tarkastettiin ja vieläkin liittymättömien kiinteistöjen osalta aloitettiin hallintopakoprosessi. | Ympäristönsuojelu |
| Kaupungin omien pienpuhdistamojen puhdistustehon selvittäminen ja saattaminen nykyvaatimuksia vastaaviksi | Ei aloitettu.                                                                                                                                                                                                                                                        | Tilakeskus        |
| Puhdistamojen puhdistustehon ja toimivuuden valvonta                                                      | Ympäristötarkastus 1 puhdistamolla. Jatkuvaa, 20–99 hlön jätevedenpuhdistamoille tehdään valvontakäynti noin 5 v välein.                                                                                                                                             | Ympäristönsuojelu |
| Blominmäen jätevedenpuhdistamon rakennuttaminen                                                           | Valmis                                                                                                                                                                                                                                                               | HSY               |
| Ylivuotovesien vähennys                                                                                   | Jatkuvaa. HSY:n vuotovesien vähentämistoimenpiteitä ohjaa jätevesijärjestelmän vuotohallintastrategia (päivitetty 2022). Viimeisen 2024                                                                                                                              | HSY               |

|                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                    | <p>vuosiraportin mukaan saneerattu jätevesiviemäriverkostoa 13 km, josta tärkeimpänä kapasiteetiltaan pieneksi jäänyt ja usein ylivuotanut Viiskorpi-Nepperi-Järvenperä-linja valmistui 2025. Lisäksi kuvattu viemäreitä 74 km ja tehty vuotovesiselvityksiä Friisilässä ja Niittykummussa: tarkastettiin vesistöjen läheisyydessä olevat kaivot ja pumppaamot ja korjattiin vialliset takaisinvirtauksen estävät laitteet ja vuotavat kaivot. Lisäksi kehitettiin vuotovesien vähentämistoimenpiteiden vaikuttavuutta selvittämällä tarjolla olevat luotettavat ja kustannustehokkaat menetelmät arvioida viettoviemäriverkon virtaamaa ja kilpailutettiin viettoviemäriverkon aluemittausjärjestelmä 2025.</p> |                                                  |
| Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittäminen                                                                                                   | <p>Vesihuollon kehittämissuunnitelman 2025–34 työstö valmistui, käytiin lausuntokierros ja suunnitelma hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa. Kaupunginhallituksen ja valtuuston käsittelyt ovat tammi-helmikuussa 2026.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Kaupunkitekniikan keskus, HSY, ympäristönsuojelu |
| Jätevesijärjestelmien ja viemäriiliittymisen vaatimustenmukaisuuden valvonta rakennuslupien yhteydessä                                             | Jatkuvaa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Rakennusvalvonta                                 |
| Uuden jätevesiviemäriverkoston suunnittelu ja rakentaminen uusille rakentamisalueille ja olemassa oleville alueille tuoden ne viemäroinnin piiriin | <p>Vesihuolto laajentui 2024–25 seuraaville alueille: Finnsinmäki, Sepänkallio, Hakjärventie, Gobbacka, Mynttilä, Kalajärvenkallio.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | HSY, Kaupunkitekniikan keskus                    |
| Suomenojan ja tulevan Blominmäen jätevedenpuhdistamoiden hoitaminen                                                                                | <p>Jatkuvaa. Kaikki jätevesi käsitellään nyt Blominmäessä. Tuorein vuosiraportti 2024 kertoo, että puhdistamolla täytettiin vuonna 2024 kaikki lupamääräykset kaikilla laskentajaksoilla sekä pitoisuus- että poistotehovaatimusten osalta. Kokonaisfosforin poistoteho on 98 % ja kokonaistypen 95 %. Uusi puhdistamo on huomattavasti tehokkaampi kuin vanha: kokonaisfosforikuorma vesistöön on 70 % ja kokonaistyyppikuorma 20 % Suomenojan puhdistamon vastaavista.</p>                                                                                                                                                                                                                                     | HSY                                              |

|                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| Kiinteistönomistajien ja rakentajien neuvonta hajajätevesiasioissa                        | Jatkuvaa. Uuden verkkosivun "Mökkiläisen ympäristöasiat jätevesi-, jäte- ja savuasioista" kirjoittaminen aloitettu.                                                                                                                                                                                                                 | Ympäristönsuojelu, rakennusvalvonta |
| Kiinteistöjen omien jätevedenpuhdistamojen toimivuuden ja vaatimustenmukaisuuden valvonta | Asukasvalituksien yhteydessä selvinneille kiinteistöille 2 kpl, joilla järjestelmät eivät täyttäneet vaatimuksia, lähetettiin kehotukset vaihtaa järjestelmä. Aiempien järjestelmän vaihtamiseen kehoitettujen kiinteistöjen 3 kpl tilanne tarkastettiin ja jos järjestelmää ei ollut vaihdettu, aloitettiin hallintopakkoprosessi. | Ympäristönsuojelu                   |

## Maatalous

Taulukko 3. Toimenpiteet maatalouden vesiensuojelun tehostamiseksi.

| Toimenpide                                                          | Toimenpiteen tilanne                                                                                  | Vastuutahot                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kuormittavimpien peltoalueiden selvitys ja tiedotus maanomistajille | Ei toimenpiteitä vuonna 2025.                                                                         | Ympäristönsuojelu, Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinto, maanviljelijät, vesiensuojeluyhdistykset, ELY-keskus, Luonnonvarakeskus |
| Tilakohtainen neuvonta                                              | Jatkuvaa                                                                                              | Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinto, Ruokavirasto, tilaneuvojat, ELY-keskus                                                     |
| Hankekohtaiset neuvontatilaisuudet                                  | Ei toimenpiteitä vuonna 2025.                                                                         | Ympäristönsuojelu, Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys                                                     |
| Nitraattiasetuksen valvonta eläinsuojien osalta                     | Jatkuvaa. Vuonna 2025 tehty 4 hevostallitarkastusta ja ohjattu ja neuvottu tallien ympäristöasioissa. | Ympäristönsuojelu                                                                                                            |

## Metsätalous

Taulukko 4. Toimenpiteet metsätalouden vesiensuojelun tehostamiseksi.

| Toimenpide                                                                                      | Toimenpiteen tilanne             | Vastuutahot                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Tiedon lisääminen ja neuvonta metsätalouden vesiensuojelusta                                    | Jatkuvaa                         | Suomen metsäkeskus, Tapio Oy, Luonnonvarakeskus, metsäalan toimijat |
| Metsätalouden vesistökuormituksen riskipaikkojen kartoitus                                      | Ei toimenpiteitä vuonna 2025.    | Ympäristönsuojelu, Suomen metsäkeskus, Luonnonvarakeskus            |
| Tiedotusta metsätalouden kuormitukselle herkistä ja kalataloudellisesti arvokkaista vesistöistä | Valmis, viestitään tarvittaessa. | Ympäristönsuojelu, ELY-keskus                                       |
| Vesilain valvonta metsänhoitoa koskevin osin                                                    | Jatkuvaa                         | ELY-keskus                                                          |
| Espoon virtavesikartoituksen tuloksien hyödyntäminen puronvarsikohteiden hoidossa               | Jatkuvaa                         | Luonnonhoitoyksikkö, maanomistajat                                  |
| Metsätyöohjelman kommentointi                                                                   | Jatkuvaa                         | Luonnonhoitoyksikkö                                                 |

## Hulevedet

Taulukko 5. Toimenpiteet hulevesien hallinnan tehostamiseksi.

| Toimenpide                                                                                 | Toimenpiteen tilanne                                                                                                                                                                                                                               | Vastuutahot                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Laaditaan Pääkaupunkiseudun työmaavesiopas                                                 | Valmis. Pääkaupunkiseudun työmaavesiohje julkaistiin 15.3.2024.                                                                                                                                                                                    | PKS ympäristönsuojelut, rakennusvalvonnat ja tekniset keskuksat, HSY                                |
| PKS työmaavesioppaan ja maalämpökaivojen porausvesien käsittelyohjeen jalkauttaminen       | Kaupunkitekniikan keskuksella käynnistymässä työmaavesipilotti Mulbyn ja Äminnen kaava-alueelle. Alustavat työmaavesisuunnitelmat valmiit. Myös muita työmaavesienhallintasuunnitelmia teetetty kaupunkitekniikan keskuksen rakentamishankkeisiin. | Kaupunkitekniikan keskus, rakennusvalvonta, hulevesityöryhmä, ympäristönsuojelu, HSY                |
| Happamien sulfaattimaiden kansallinen opas rakennushankkeisiin 2022- oppaan jalkauttaminen | Valmis/Jatkuvaa.                                                                                                                                                                                                                                   | Kaupunkitekniikan keskus, ympäristönsuojelu, rakennusvalvonta, ELY-keskus, Geologian tutkimuskeskus |

|                                                                                      |                                                                                                                                          |                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| Espoon hulevesiohjelman toteutus ja jalkauttaminen kaupungin eri toimialoille        | Jatkuvaa. Hulevesityöryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Työryhmässä seurataan hulevesiohjelman toimenpiteiden edistymistä.           | Hulevesityöryhmä, kaupungin kaikki toimialat, HSY                     |
| Hulevesien puhdistaminen biohiilen avulla – pilottiprojektin vaikuttavuuden seuranta | Otsolahden biohiilisuodattimen puhdistustehon seuranta jatkuu.                                                                           | Kaupunkitekniikan keskus                                              |
| Hulevesien laadullisen käsittelyn tehostaminen                                       | Jatkuvaa. Seurataan tarvittaessa. Luonnonmukaisten hulevesirakenteiden seuranta -hanke (Helsinki, Espoo, Vantaa yhteistyössä) käynnissä. | Kaupunkitekniikan keskus, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu,        |
| Hulevesitiedon hallinta -hanke (HUTI)                                                | Valmis. SeutuRuudun hulevesiprofiili käytössä, halukkaat ovat voineet hakea järjestelmään tunnukset.                                     | HSY ja kunnat                                                         |
| Kehitetään tiesuolauksen vesistövaikutusten vähentämistä                             | Ei aloitettu.                                                                                                                            | Kaupunkitekniikan keskus, väylävirasto, ympäristönsuojelu, ELY-keskus |

## Ilmastonmuutokseen varautuminen

Taulukko 6. Toimenpiteet ilmastonmuutokseen varautumiseen.

| Toimenpide                                                                                             | Toimenpiteen tilanne                                                                             | Vastuutahot                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Vesiuomat (myös rajaojat) pyritään säilyttämään avoimina ja niiden putkituksia maan alle tulee välttää | Jatkuvaa.                                                                                        | Kaupunkitekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu, asukkaat                                                |
| Tulvatasanteet ja vesienhoidollisesti sopivien tulvasuojelukeinojen lisääminen                         | Jatkuvaa. Niipperin tulvatasanteen vedenlaadun tarkkailu jatkuu. Gräsanojan 2. osuus toteutettu. | Kaupunkitekniikan keskus, maan- ja vesialueen omistajat, ojitusyhteisöt, ELY-keskus, ympäristönsuojelu |
| Luonnonmukaisia hulevesien käsittelymenetelmiä myös vanhoille asuinalueille                            | Jatkuvaa. Apuna Espoon viherkerrointyökalu.                                                      | Kaupunkitekniikan keskus, luonnonhoito ja viheryksikkö, hulevesityöryhmä, rakennusvalvonta             |
| Luonnonmukaisten hulevesien käsittelymenetelmien edistäminen                                           | Jatkuvaa. Apuna Espoon viherkerrointyökalu.                                                      | Ympäristönsuojelu, Kaupunkitekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu, hulevesityöryhmä, rakennusvalvonta   |

|                           |                                             |                                                     |
|---------------------------|---------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| Viherkattojen edistäminen | Jatkuvaa. Apuna Espoon viherkerrointyökalu. | Kaupunkisuunnittelu, rakennusvalvonta, tilapalvelut |
|---------------------------|---------------------------------------------|-----------------------------------------------------|

## Kaavoitus

Taulukko 7. Toimenpiteet kaavoituksen vesiensuojelun tehostamiseksi.

| Toimenpide                                                                                                                                       | Toimenpiteen tilanne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Vastuutahot                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Tilan varaaminen lumelle sekä hulevesien viivyttämiseksi ja imeyttämiseksi                                                                       | Jatkuvaa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Kaupunkisuunnittelu, Kaupunkitekniikan keskus |
| Asemakaavan hulevesimääräysten kehittäminen                                                                                                      | Jatkuvaa. Asemakaavan maisema-arkkitehtiharjoittelija on kerännyt esimerkkejä muiden kaupunkien hulevesimääräyksistä. Yleiskaava 2060 hulevesien hallinnan periaatteet työn yhteydessä on käyty keskustelua mahdollisista päivitystarpeista hulevesimääräykseen.                                                                                                                       | Kaupunkisuunnittelu, hulevesityöryhmä         |
| Maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon olemassa oleva tieto sisävesien ja merialueen luontoarvioista                                         | Jatkuvaa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Kaupunkisuunnittelu, Ympäristönsuojelu        |
| Läpäisemättömän pinnan määrä pidetään mahdollisimman pienenä                                                                                     | Jatkuvaa. Yleiskaava 2060 hulevesien hallinnan periaatteet työn yhteydessä on käyty keskustelua pientalotonttien riittävästä läpäisemättömän pinnan määrän määrittelemisestä ja tarkasteltu muutamien kohteiden nykytilan läpäisemättömän pinnan osuus. Espoon viherkerroin ohjaa asemakaavahankkeita suosimaan enemmän läpäiseviä ja kasvipeitteisiä pintoja läpäisemättömien sijaan. | Kaupunkisuunnittelu, Kaupunkitekniikan keskus |
| Arvokkaat virtavesi- ja pienvesikohteet sekä niiden luontainen vesitasapaino tunnistetaan ja turvataan kaavoituksen ja muun suunnittelun keinoin | Jatkuvaa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Kaupunkisuunnittelu, Ympäristönsuojelu        |
| Pohjavesien muodostumisalueiden huomiointi siten, että vettä imeytyy riittävästi maaperään                                                       | Jatkuvaa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Kaupunkisuunnittelu, Ympäristönsuojelu        |
| Maankäytön suunnittelu haja-asutusalueilla siten, että taajamiin on kannattavaa rakentaa jätevesiviemäriverkosto                                 | Jatkuvaa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Kaupunkisuunnittelu                           |

|                                          |          |                                               |
|------------------------------------------|----------|-----------------------------------------------|
| Tulvasuojelun suunnittelu kaavoituksessa | Jatkuva. | Kaupunkisuunnittelu, Kaupunkitekniikan keskus |
|------------------------------------------|----------|-----------------------------------------------|

## Vedenotto

Taulukko 8. Toimenpiteet vedenoton haitallisten vesistövaikutusten hillitsemiseksi.

| Toimenpide                                                   | Toimenpiteen tilanne                            | Vastuutahot                   |
|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-------------------------------|
| Vedenoton vaikutuksista tehostettua neuvontaa vedenottajille | Ei aloitettu.                                   | Ympäristönsuojelu, ELY-keskus |
| Valvonta AVI:n luvittamissa vedenottoikohteissa              | Jatkuva                                         | ELY-keskus, Ympäristönsuojelu |
| Vähävetisyysajan dokumentointi                               | Osin jatkuva vedenottolupamääräysten mukaisesti | Vedenottajat                  |

## Vesistökunnostus- ja hoitotoimenpiteet

### Järvi- ja rannikkovesikunnostukset

Taulukko 9. Toimenpiteet järvi- ja rannikkovesikunnostuksien edistämiseksi.

| Toimenpide                                                          | Toimenpiteen tilanne                                                                                                             | Vastuutahot                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| Päivitetään järvikunnostusopas asukkaille                           | Ei aloitettu.                                                                                                                    | Ympäristönsuojelu                                                                         |
| Toteutetaan kunnostustoimenpiteitä                                  | Ks. Vesistökohtaiset kunnostustoimenpiteet.                                                                                      | Hankekohtaisesti osakaskunnat, yhdistykset, ympäristönsuojelu ja Kaupunkitekniikan keskus |
| Pienten vesistökunnostusavustusten tarjoaminen                      | Vuonna 2025 avustettu toimenpiteitä Hannusjärvellä, Kalajärvellä, Lippajärvellä, Nupurinjärvellä, Pitkäjärvellä ja Sahajärvellä. | Ympäristönsuojelu                                                                         |
| Asukasyhteistyö: tilaisuudet ja yhteydenpito kunnostuksiin liittyen | Kunnostushankkeen palavereita ei järjestetty. Lippajärvellä pidettiin asukastilaisuus, jossa kerrottiin Lippajärven tilasta.     | Hankekohtaisesti osakaskunnat, yhdistykset, ympäristönsuojelu ja Kaupunkitekniikan keskus |

## Virtavesikunnostukset

Taulukko 10. Virtavesikunnostukset ja niihin liittyvät toimenpiteet.

| Toimenpide                                                                                | Toimenpiteen tilanne                                                                                                                                                      | Vastuutahot                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Vaellusesteiden sijainnin päivittäminen kaupungin paikkatietojärjestelmään                | Vaellusesteitä päivitetty Virtavesikartoituksen (2025) yhteydessä Gräsanojalla, Mankinjoella ja Kvarbyånilla.                                                             | Kaupunkitekniikan keskus, ympäristönsuojelu                                                                                                                                             |
| Pienten vaellusesteiden poisto (esim. tierumpujen muutos tai korvaaminen silloilla)       | Jatkuvaa. Ympäristönsuojelu hankkeissa mukana kommentoimassa tierumpujen suunnitelmia ja esteettömyyttä.                                                                  | Vastuu kaupungin mailla ja kunnossapitoalueilla: Kaupunkitekniikan keskus ja avo-oja työryhmä. Muualla vastuutahoina tiekunnat, maan- ja vesialueenomistajat, ojitus- tai perkausyhtiöt |
| Suurten vaellusesteiden (säännöstelypadot) poisto, kalateiden suunnittelu ja rakentaminen | Dämmanin kalatie ja Nuuksion Pitkäljärven luusuan toimenpiteet valmistuivat 2025. Bodominjärven kalatiehanke käynnistyi 2025 ja varsinainen rakentaminen käynnistyy 2026. | HSY, Kaupunkitekniikan keskus                                                                                                                                                           |
| Pienten virtavesien kunnostukset                                                          | Ei toimenpiteitä 2025.                                                                                                                                                    | Vesialueen omistajat, ojitus- ja perkausyhteisöt, yhdistykset ympäristönsuojelu                                                                                                         |
| Suurten virtavesien elinympäristö- ja kalataloudelliset kunnostukset                      | Ei toimenpiteitä 2025.                                                                                                                                                    | Hankekohtaisesti, ylläpito jatkuvaa                                                                                                                                                     |
| Päivitetään opas uomien muokkaamiselle ja oppaan jalkautus                                | <b>Ei aloitettu.</b>                                                                                                                                                      | Ympäristönsuojelu, Kaupunkitekniikan keskus, rakennusvalvonta, HSY                                                                                                                      |
| Säännöstelyn purku ja muutosselvitykset                                                   | Dämmanin kalatie ja Nuuksion Pitkäljärven luusuan toimenpiteet valmistuivat 2025. Bodominjärven kalatiehanke käynnistyi 2025 ja varsinainen rakentaminen käynnistyy 2026. | HSY, Kaupunkitekniikan keskus                                                                                                                                                           |
| Vaelluskalojen kutu- ja pienpoikasalueiden kartoitus                                      | Kutualueiden sijainteja päivitetty Virtavesikartoituksen (2025) yhteydessä Gräsanojalla, Mankinjoella ja Kvarbyånilla.                                                    | Ympäristönsuojelu, yhdistykset, Luonnonvarakeskus, Helsinki-Espoo kalatalousalue                                                                                                        |

## Vesistökohtaiset toimenpiteet

### Mankinjoen vesistö

Taulukko 11. Toimenpiteet Mankinjoen vesistön vesimuodostumien hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi.

| Vesimuodostuma       | Toimenpide                                                                     | Toimenpiteen tilanne                                                                                                                                     | Vastuutaho                                          |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| Loojärvi             | Rehevöityneen järven kunnostus                                                 | Ei toimenpiteitä 2025.                                                                                                                                   | Espoon ja Kirkkonummen ympäristönsuojelut           |
| Loojärvi             | Vaellusesteen purku                                                            | Mankinjoen perkausyhtiö tilaamat suunnitelmat padon purulle valmistuneet. Syksyn 2025 kokouksessa päätetty kilpailuttaa rakennuttaja kevään 2026 aikana. | Mankinjoen perkausyhtiö                             |
| Nuoksion Pitkäjärvi  | Säännöstelypadon korvaaminen pohjapadolla                                      | Valmistunut 2025.                                                                                                                                        | HSY yhteistyössä Kaupunkitekniikan keskuksen kanssa |
| Dämman               | Säännöstelypadon korvaaminen pohjapadolla ja kalatie                           | Valmistunut 2025.                                                                                                                                        | HSY yhteistyössä Kaupunkitekniikan keskuksen kanssa |
| Gumbölenjoki         | Alivirtaamakauden veden riittävyyden dokumentointi ja hyödynsaajien neuvonta   | Virtaaman dokumentointi osa vedenottolupia.                                                                                                              | Golfkentät                                          |
| Muut vesimuodostumat | Tarvittaessa toimenpiteitä hyvän tilan säilyttämiseksi tai sen saavuttamiseksi | Vieraslajien torjunta 2025.<br><br>Päätös osallistumisesta LUVY:n vetämään Mankinjoki-visioon.                                                           | Nuoksion Sahajärvi-seura ry                         |

### Espoonjoen vesistö

Taulukko 12. Toimenpiteet Espoonjoen vesistön vesimuodostumien hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi.

| Vesimuodostuma | Toimenpide                                      | Toimenpiteen tilanne                                                           | Vastuutaho                                          |
|----------------|-------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| Matalajärvi    | Rehevöityneen järven kunnostus                  | Ei edistynyt 2025.                                                             | Metsähallitus, Microsoft, Fortum                    |
| Matalajärvi    | Säännöstelyn kehittäminen, vaellusesteen poisto | Suunnitelmat valmistuivat. Rakentaminen käynnistyi 2025 lappoputken poistolla. | HSY yhteistyössä Kaupunkitekniikan keskuksen kanssa |

|                      |                                                                                |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                      |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bodominjärvi         | Rehevöityneen järven kunnostus                                                 | Ei aloitettu.                                                                                                                                                                                            | Vesialueen omistajat, valuma-alueen maanomistajat ja yhdistykset, ojitussyhteisöt, ympäristönsuojelu |
| Bodominjärvi         | Säännöstelypadon uusiminen ja kalojen nousuesteen poisto                       | Suunnitelmat valmistuivat. Rakentaminen käynnistyi 2025 lappoputken poistolla.                                                                                                                           | HSY yhteistyössä Kaupunkitekniikan keskuksen kanssa                                                  |
| Espoon Pitkäjärvi    | Rehevöityneen järven kunnostus                                                 | Pitkäjärven Järvenperän kunnostuksen esiselvitys laadittu.<br><br>Kunnostussuunnitelman mukainen hoitokalastus tehty ja talviaikaista hapetusta jatkettu 2025.                                           | Ympäristönsuojelu, Kaupunkitekniikan keskus, Vantaan kaupunki, ELY-keskus                            |
| Lippajärvi           | Rehevöityneen järven kunnostus                                                 | Talviaikaista hapetusta jatkettu 2025.                                                                                                                                                                   | Ympäristönsuojelu, Kaupunkitekniikan keskus, Vantaan kaupunki, ELY-keskus                            |
| Glomsinjoki          | Vaellusesteiden poisto: Bembölen Myllykosken myllypato                         | Toimenpide valmis. Myllyrauniot kunnostettu ja samassa yhteydessä tehty ELY-keskuksen ohjauksessa virtavesikunnostusta, jolla pyritty helpottamaan kalojen nousua. Nousuestettä ei voi kokonaan poistaa. | Kaupunkitekniikan keskus                                                                             |
| Glomsinjoki          | Alivirtaamakauden veden riittävyyden dokumentointi ja hyödynsaajien neuvonta   | Ei aloitettu.                                                                                                                                                                                            | Hyödynsaajat, ympäristönsuojelu, ELY-keskus                                                          |
| Glimsinjoki          | Alivirtaamakauden veden riittävyyden dokumentointi ja hyödynsaajien neuvonta   | Ei aloitettu.                                                                                                                                                                                            | Hyödynsaajat, ympäristönsuojelu, ELY-keskus                                                          |
| Muut vesimuodostumat | Tarvittaessa toimenpiteitä hyvän tilan säilyttämiseksi tai sen saavuttamiseksi | Nauriskaskenojan tulvatasanteet valmistuneet.                                                                                                                                                            | Vesialueen omistajat, osakaskunnat, yhdistykset, ympäristönsuojelu ja Kaupunkitekniikan keskus       |

## Vantaanjoen vesistö

Taulukko 13. Toimenpiteet Vantaanjoen vesistön vesimuodostumien hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi.

| Vesimuodostuma           | Toimenpide                                                                     | Toimenpiteen tilanne              | Vastuutaho                                                                                                      |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lakistonjoki-Raasilanoja | Vaellusesteiden poisto; Lakiston pato ja Takkulan Myllyojan pato               | Ei aloitettu.                     | Hyödynsaajat, vesialueen omistajat, valuma-alueen maanomistajat ja yhdistykset, ELY-keskus                      |
| Muut vesimuodostumat     | Tarvittaessa toimenpiteitä hyvän tilan säilyttämiseksi tai sen saavuttamiseksi | Ei käynnissä olevia toimenpiteitä | Hankekohtaisesti vesialueen omistajat, osakaskunnat, yhdistykset, ympäristönsuojelu ja Kaupunkitekniikan keskus |

### Finnobäckenin vesistö

Taulukko 14. Toimenpiteet Finnobäckenin vesistöalueen hyvän tilan saavuttamiseksi.

| Toimenpide                                                            | Toimenpiteen tilanne                                                                         | Vastuutaho                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ulkoisen kuormituksen vähentäminen                                    | Tarvittaessa huomioitu ja huomioidaan määräyksiin läheisten asemakaavahankkeiden yhteydessä. | Maanomistajat, kiinteistönomistajat, kaupunkisuunnittelukeskus, Kaupunkitekniikan keskus, rakennusvalvonta, HSY |
| Uomien ennallistaminen ja kalataloudelliset elinympäristökunnostukset | Ei käynnissä olevia toimenpiteitä                                                            | Kaupunkitekniikan keskus, yhdistykset, ympäristönsuojelu                                                        |
| Vaellusesteiden poisto                                                | Ei käynnissä olevia toimenpiteitä                                                            | Kaupunkitekniikan keskus, yhdistykset, ympäristönsuojelu                                                        |

### Monikonpuron vesistö

Taulukko 15. Toimenpiteet Monikonpuron vesistöalueen hyvän tilan saavuttamiseksi.

| Toimenpide                                                            | Toimenpiteen tilanne                                                                                                    | Vastuutaho                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ulkoisen kuormituksen vähentäminen                                    | Huomioidaan läheisten asemakaavahankkeiden yhteydessä. Leppävaaran keskuksen hulevesi- ja tulvaselvitys aloitettu 2025. | Maanomistajat, kiinteistönomistajat, kaupunkisuunnittelukeskus, Kaupunkitekniikan keskus, rakennusvalvonta, HSY |
| Uomien ennallistaminen ja kalataloudelliset elinympäristökunnostukset | Ei käynnissä olevia toimenpiteitä                                                                                       | Kaupunkitekniikan keskus, yhdistykset, ympäristönsuojelu                                                        |

|                        |                                   |                               |
|------------------------|-----------------------------------|-------------------------------|
| Vaellusesteiden poisto | Ei käynnissä olevia toimenpiteitä | Kaupunkitekniikan keskus, HSY |
|------------------------|-----------------------------------|-------------------------------|

## Gräsanojan vesistö

Taulukko 16. Toimenpiteet Gräsanojan vesistöalueen hyvän tilan saavuttamiseksi.

| Toimenpide                                                            | Toimenpiteen tilanne                                                                                                                                               | Vastuutaho                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ulkoisen kuormituksen vähentäminen                                    | Henttaanmyllyn asemakaava ja Kyläseppä-Storhemt hulevesiselvitys, Suosaaren asemakaavan muutoksen hulevesiselvitys.                                                | Maanomistajat, kiinteistönomistajat, kaupunkisuunnittelukeskus, Kaupunkitekniikan keskus, rakennusvalvonta, HSY |
| Uomien ennallistaminen ja kalataloudelliset elinympäristökunnostukset | 2 ja 1b osa-alue (keskiosa Mankkaanlaaksontieltä Hauenkalliontielle) valmistuu keväällä 2026, 1a loppuosa Haukilahden satamasta Hauenkalliontielle suunnittelussa. | Kaupunkitekniikan keskus                                                                                        |
| Virtavesien ennallistaminen                                           | Kutusoraikko suunniteltu Olarinluomanpuiston kohdalle Gräsanojan tulvahankkeen yhteydessä.                                                                         | Kaupunkitekniikan keskus, yhdistykset, ympäristösuojelu                                                         |
| Vaellusesteiden poisto                                                | Lukupurolla vanhan mittapadon kunnostuksen suunnittelu aloitettu.                                                                                                  | Kaupunkitekniikan keskus, yhdistykset, ympäristösuojelu                                                         |

## Soukanojan vesistö

Taulukko 17. Toimenpiteet Soukanojan vesistöalueen hyvän tilan saavuttamiseksi.

| Vesimuodostuma | Toimenpide                                                            | Toimenpiteen tilanne                                                                         | Vastuutaho                                                                                                |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Virtavedet     | Ulkoisen kuormituksen vähentäminen                                    | Tarvittaessa huomioitu ja huomioidaan määräyksiin läheisten asemakaavahankkeiden yhteydessä. | Maanomistajat, kiinteistönomistajat, kaupunkisuunnittelu, Kaupunkitekniikan keskus, rakennusvalvonta, HSY |
| Virtavedet     | Uomien ennallistaminen ja kalataloudelliset elinympäristökunnostukset | Ei käynnissä olevia toimenpiteitä                                                            | Kaupunkitekniikan keskus, yhdistykset, ympäristösuojelu                                                   |
| Virtavedet     | Vaellusesteiden kartoitus ja poisto                                   | Ei käynnissä olevia toimenpiteitä                                                            | Kaupunkitekniikan keskus, yhdistykset, ympäristösuojelu                                                   |

|             |                                |                                                                                                                                                                                                           |                                                          |
|-------------|--------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| Hannusjärvi | Rehevöityneen järven kunnostus | Suunnitelmat valmistuneet 2025 ja saatu maisematyö lupa. Laskuojan kunnostus käynnistyy 2026.<br><br>Työmaavesien hallintasuunnitelmat laadittu Hannusrannan asemakaavan kunnallisteknisen rakentamiseen. | Espoon Hannusjärven suojelu ry, Kaupunkitekniikan keskus |
|-------------|--------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|

## Rannikkovedet

Taulukko 18. Toimenpiteet rannikkovesien hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi.

| Vesimuodostuma    | Toimenpide                                                                                | Toimenpiteen tilanne                                                                                                                                         | Vastuutaho                                                                                                                                             |
|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Koko rannikkoalue | Ulkoisen kuormituksen vähentäminen                                                        | Tarvittaessa huomioitu ja huomioidaan määräyksiä läheisten asemakaavahankkeiden yhteydessä.                                                                  | Maanomistajat, kiinteistönomistajat, kaupunkisuunnittelukeskus, Kaupunkitekniikan keskus, rakennusvalvonta, HSY                                        |
| Koko rannikkoalue | Rehevöityneiden merenlahtien kunnostustarpeen arviointi ja kunnostus                      | Sömmarö Seura ry:n Kättvikenin hanke, jossa pyritään entisöimään sisäsaariston luonnollista virtaamaa. Hanke on Suvisaariston vesistönkunnostuksen osahanke. | Ympäristönsuojelu, Kaupunkitekniikan keskus, osakaskunnat, yhdistykset                                                                                 |
| Koko rannikkoalue | Kalojen tärkeimpien kutualueiden tunnistaminen, turvaaminen ja kunnostaminen              | Kaloja istutetaan ja kalaston tilaa seurataan PKS tarkkailujen yhteydessä.                                                                                   | Helsinki-Espoon kalatalousalue, Luonnonvarakeskus, ELY-keskus, Metsähallitus (VELMU), ympäristönsuojelu, Kaupunkitekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu |
| Koko rannikkoalue | Tiedot arvokkaista meriluontokohteista ja -lajistosta kaupungin paikkatietojärjestelmässä | Vedenalaista lajistoa on kartoitettu Bergön luontoselvityksen yhteydessä.                                                                                    | Ympäristönsuojelu, Metsähallitus (VELMU), Kaupunkitekniikan keskus                                                                                     |
| Koko rannikkoalue | Venesatamista aiheutuvien haittojen vähentämisen                                          | Jatkuva.                                                                                                                                                     | Liikuntapalvelut, venekerhot, ELY-keskus, AVI, ympäristönsuojelu,                                                                                      |
| Koko rannikkoalue | Vesirakentamisesta ja ruoppauksista aiheutuvien haittojen vähentäminen                    | Jatkuva. Ruoppaushakemuksien kommentointi. ELY julkaissut oppaan pienruoppausten tekoon                                                                      | Toiminnanharjoittajat, ELY-keskus, AVI, ympäristönsuojelu, rakennusvalvontakeskus                                                                      |

|           |                                     |                                                                                                           |                          |
|-----------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|
| Otsolahti | Rehevöityneen merenlahden kunnostus | Meriuposkuoriaisselvitys Otsolahdelta valmistunut 2025. Otsolahden biohiilisuodattimen vesinäyteseuranta. | Kaupunkitekniikan keskus |
|-----------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|

## Tutkimus ja toimenpiteiden vaikutusten seuranta

Taulukko 19. Toimenpiteet tiedon lisäämiseksi pinta- ja pohjavesien tilasta sekä luontoarvoista.

| Toimenpide                                               | Toimenpiteen tilanne                                                                                        | Vastuutahot                                                        |
|----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| Pintavesien laadun seuranta                              | Jatkuvaa. Vuonna 2025 ympäristönsuojelun seurannassa oli 11 järveä ja lampea, sekä 13 joki ja purokohdetta. | Ympäristönsuojelu, ELY-keskus, velvoitetarkkailun alaiset toimijat |
| Pohjavesien laadun ja pinnantason seuranta               | Jatkuvaa.                                                                                                   | Ympäristönsuojelu, geotekniikkayksikkö, HSY                        |
| Asukkaiden ohjeistus omatoimiseen vesistöjen tarkkailuun | Ohjeistusta annettu pyydettyäessä.                                                                          | Ympäristönsuojelu                                                  |
| Tiedon lisääminen järvien luontoarvoista                 | Suunnitteluvaiheessa.                                                                                       | Ympäristönsuojelu                                                  |

## Viestintä ja neuvonta

Taulukko 20. Toimenpiteet pinta- ja pohjavesiin liittyvän viestinnän ja neuvonnan tehostamiseksi.

| Toimenpide                                                        | Toimenpiteen tilanne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Vastuutahot                                                      |
|-------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|
| Tutkimus- ja selvitystiedon jakaminen ja jalkauttaminen           | Jatkuvaa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ympäristönsuojelu, Kaupunkitekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu |
| Viestinnän tehostaminen vesistöjen tilasta ja kunnostushankkeista | <p>Espoon Pitkäjärven ja Lippajärven liittyvillä hankkeilla on omat nettisivut. Kunnostushankkeen ajankohtaisista asioista viestitään hankkeen sidosryhmille.</p> <p>Esbongari kiersi Espoon luontokohteilla mukana vesiaiheisia kohteita mm. Glimsinjoki, Gåsgrund, Eteläinen Myllyjärvi, Espoonlahden luonnonsuojelualue ja Tremanskärr.</p> | Ympäristönsuojelu, Kaupunkitekniikan keskus                      |
| Neuvonnan tehostaminen kaupungin ulkopuolisille tahoille          | Mahanpuruja muovista -viestintäkampanja 2025                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Ympäristönsuojelu, Kaupunkitekniikan keskus, HSY                 |

